

พฤติกรรมการณ์ส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน
ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
THE BEHAVIOR ENHANCING STUDENTS' SOCIAL SKILLS
IN BANG BON DISTRICT, BANGKOK

เบญจพร เหลื่อมศรี
สาขาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

Benjaporn Luemsri
E-mail: nueii_22@hotmail.com
Faculty of Business Administration Program in Accounting,
Ramkhamhaeng University
Corresponding author

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการณ์ส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์ส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการณ์ส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบใช้สถิติการทดสอบแบบ t-test ทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD และใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีเพศแตกต่างกันไม่ทำให้พฤติกรรมการณ์ส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนแตกต่างกัน แต่อายุที่แตกต่างกันทำให้พฤติกรรมการณ์ส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน มีผลต่อพฤติกรรมการณ์ส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร

คำสำคัญ : ทักษะทางสังคม, การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว, การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the level of behavior enhancing students' social skills 2) study the behavior enhancing students' social skills classified by personal data and 3) study good relationship building in the family and friends affected the behavior of students' social skills.

A sample of this research consisted of 400 students in Bang Bon district, Bangkok. Each participant has to answer the questionnaire which is a tool for data collection. The statistics used in the comparative analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and ANOVA. If differences are found, they will be compared by LSD and multiple regression.

The results showed that gender doesn't make the behavior of enhancing students' social skills in Bang Bon district, Bangkok different, on the other hand the age is the factor that makes the behavior different. Furthermore, building good relationships in the family and friends can affect the enhancing of students' social skills in Bang Bon district, Bangkok.

Keywords : Social skills, Building strong relationships with families, Building strong relationships with friends

บทนำ

การพัฒนาทักษะทางสังคมนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตามลำดับจากวัยเด็กขึ้นไปเป็นขั้นๆ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญเพื่อเป็นรากฐานในการนำมาซึ่งการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สังคมของเด็กจะเริ่มอยู่เป็นกลุ่มกับเพื่อนวัยเดียวกัน เด็กจะเริ่มเรียนรู้การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น เริ่มเรียนรู้มารยาททางสังคมและนิสัยที่เหมือนเด็กเล็กจะเริ่มลดลง ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคม ประสบการณ์ทางบ้านและความสัมพันธ์ในครอบครัวถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก

ครอบครัวที่มีความรักและความผูกซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดความสุขภายในครอบครัวเป็นพื้นฐานทางอารมณ์ที่ดี ย่อมส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆ ที่เหมาะสมตามวัย และสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยนักเรียนที่มีสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี ย่อมส่งผลให้มีทักษะทางชีวิตที่ดี สามารถจัดการและเผชิญสถานการณ์ต่างๆได้อย่างเหมาะสม

เพื่อนถือเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะการปฏิบัติตนกับเพื่อน ความห่วงใย รักใคร่และเห็นอกเห็นใจ โดยการทักทาย การยกย่อง การชมเชย การรับฟังความคิดเห็นและการช่วยเหลือ สามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างมีความสุข แต่ถ้าหากเด็กปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ เช่น เกิดความรู้สึกว่าตนเองเข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขได้ จึงนับว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนส่งผลต่อทักษะทางสังคมเช่นกัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวและที่เกิดขึ้นกับเพื่อน โดยศึกษาจากนักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นวัยเด็กและวัยรุ่นที่จะก้าวไปสู่วัยผู้ใหญ่ ที่ต้องการมีพฤติกรรมที่ดี มีพฤติกรรมที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม โดยดูว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อทักษะทางสังคมของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่ดี ซึ่งส่งผลให้เด็กสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเข้มแข็งและมีพื้นฐานทักษะทางสังคมที่ถูกต้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนที่มีผลต่อ

พฤติกรรมส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน

ขอบเขตของงานวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษากลุ่มประชากร โดยเป็นนักเรียนตั้งแต่ช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ด้านเพศและด้านอายุ ตัวแปรตาม ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน โดยใช้ระยะเวลาการดำเนินการศึกษาวิจัยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2563 – เดือนเมษายน 2563

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลด้านเพศและด้านอายุต่างกัน ทำให้พฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนต่างกัน
2. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน มีผลต่อพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยมาใช้ในการวางแผน ป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมของเด็กที่มีผลต่อทักษะทางสังคม ในการสนับสนุนและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับคนในครอบครัวและกับเพื่อน โดยการให้ข้อมูลและความรู้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน
2. บุคคลทั่วไปสามารถนำข้อมูลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนได้
3. เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมเป็นปัญหาทางด้านสังคม สามารถนำข้อมูลการวิจัยไปแก้ไขทักษะทางสังคมของตนเองได้

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ทำการวิจัย จากหลากหลายแหล่งที่มา สามารถแบ่งออกได้เป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะทางสังคม

ทฤษฎีพัฒนาการบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Personal Development Theory อ้างถึงใน ซอฟี ราเช, 2560) กล่าวว่า บุคลิกภาพในลักษณะการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่วัยทารกไปจนถึงโตถือว่าพัฒนาการที่เกิดขึ้นในวัยแรกของชีวิตจะเป็นผลให้เกิดโครงสร้างบุคลิกภาพที่คงอยู่ จะมีการเปลี่ยนแปลงได้น้อยและยากได้ภายหลัง ลักษณะที่ปรากฏในเด็กย่อมเป็นลักษณะของผู้ใหญ่ในวันหน้าได้มาก ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์พัฒนาขึ้นเป็นขั้นๆไป และการพัฒนาที่ราบรื่นไปตลอดทุกขั้น นำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพที่เรียกว่า บรรลุถึงอัตลักษณ์แห่งตน (Identity) ในการพัฒนาตามลำดับขั้น ถ้าหากอุปสรรคเกิดขึ้นนับว่าเกิดภาวะวิกฤต มีผลทำให้เกิดการชะงัก (Fixation) บุคคลไม่สามารถพัฒนาผ่านขั้นและบรรลุภาวะด้านใดด้านหนึ่งได้ เช่น คนที่ไม่ได้รับความปรารถนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อโตขึ้นก็มักจะมีอาการย้ำทำในสิ่งนั้น บุคคลที่ขาดรักในวัยเด็ก เมื่อโตขึ้นก็จะมีจิตใจหลงมกมายซ้ำซากอยู่กับเรื่องรักจนเกินขนาด อย่างไรก็ตามการชะงักนี้จะเกิดเป็นเรื่องราว ไม่รวมถึงในด้านอื่นๆซึ่งบุคคลจะพัฒนาได้ปกติ

ลักษณะทางทฤษฎีพัฒนาการของฟรอยด์ เชื่อว่าลักษณะของบุคลิกภาพด้านนิสัยที่ฝังติดตั้งแต่เด็กจนกระทั่งโต แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. บุคลิกภาพแบบย้ำคิดย้ำทำ (Compulsive Personality) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบย้ำคิดย้ำทำ จะได้รับอิทธิพลตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งมีศูนย์กลางความพอใจอยู่ที่ส่วนต่างๆตามขั้นพัฒนาการ ฟรอยด์ให้ชื่อทฤษฎีพัฒนาการของเขาว่า Psychosexual Stage

2. บุคลิกภาพแบบชอบแสดงอำนาจเผด็จการ (Authoritarian Personality) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบชอบแสดงอำนาจ ชอบเยาะเย้ยถากถางผู้อื่น ชอบทำลายล้าง เป็นลักษณะของเด็กที่ถูกเลี้ยงแบบบีบบังคับควบคุมและมีความไม่พอใจมาก เพราะเกิดการเก็บกดมาตั้งแต่เด็ก จะแสดงออกเมื่อตนเองเป็นอิสระจากพ่อแม่

ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสัน (Erikson อ้างถึงใน ซอฟี ราเช, 2560) กล่าวว่า ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์ แต่จะเน้นการศึกษากระบวนการทางสังคมว่ามีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมทางบุคลิกภาพ จากแนวคิดนี้จะเห็นได้ว่าแนวคิดของอีริกสันค่อนข้างจะแตกต่างจากฟรอยด์ คือ การมองว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพของมนุษย์สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดช่วงอายุขัยไม่ได้หยุดอยู่แค่เพียงช่วงวัยรุ่น แต่จะเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆจนถึงวัยชรา โดยอีริกสันได้แบ่งพัฒนาการทางบุคลิกภาพของมนุษย์ออกเป็น 8 ขั้น เรียกว่า Psychosocial Stage สรุปได้ว่า พัฒนาการของชีวิตตั้งแต่วัยทารกถึงวัยชรา พฤติกรรมของแต่ละช่วงวัยจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ซึ่งอีริกสันเชื่อว่า ชีวิตคนเรามักจะมีปัญหาหรือต้องประสบปัญหาบางเป็นธรรมดา แต่บุคลิกภาพที่เกิดขึ้น ล้วนสืบเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือประสบการณ์ที่สัมผัสทั้งในด้านบวกและด้านลบที่ได้รับตั้งแต่ในช่วงวัยเด็ก ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการปลูกฝังทักษะทางสังคมในด้านต่างๆตั้งแต่แรกเกิดถือเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะสิ่งเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยที่จำเป็นในการวางรากฐานให้มั่นคงตั้งแต่วัยเด็ก โดยควรเริ่มจากสังคมรอบข้างก่อน คือ ครอบครัว การที่ครอบครัวให้หลักในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง จะช่วยทำให้เด็กมีพัฒนาการที่เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ

ทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์ตามแนวคิดของสกินเนอร์ (Skinner อ้างถึงใน จุลมณี สุระโยธิน, 2554) กล่าวว่า มนุษย์ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ในที่นี้รวมถึงสภาพทางภูมิศาสตร์และสภาพสังคม เช่น คนที่อยู่ในแถบชนบทอาจจะเฉื่อยช้ากว่าคนที่อยู่ในเมือง หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นจะมีความเป็นตัวของตัวเองสูงกว่าเด็กที่ครอบครัวแตกแยกกัน รวมถึงมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามวัย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าธรรมชาติของมนุษย์เป็นผลมาจากการที่มนุษย์มีปฏิริยาโต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสกินเนอร์ได้กล่าวไว้ว่า “ถ้าเขาสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ เขาก็สามารถที่จะกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปตามที่เขาต้องการได้” ฉะนั้นพฤติกรรมของมนุษย์ล้วนตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว

แพรวพรรณ สุริวงค์ (2558) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคน 2 คน ซึ่งอาจเป็นระหว่างคนในครอบครัวเดียวกัน เช่น สามีกับภรรยา แม่กับลูก พ่อกับลูก พี่กับน้องหรืออาจเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน คนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีความรักความเข้าใจกัน ช่วงเหลือกันในเรื่องต่างๆ แต่บางครั้งการสร้างสัมพันธภาพหรือการรักษาสัมพันธภาพให้ยาวกลับไม่เป็นไปตามความตั้งใจเริ่มแรก กลายเป็นมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีต่อกัน อาจเกิดความขัดแย้งกันรุนแรงจนถึงขีดแตกหักได้ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกันมี 3 ปัจจัยใหญ่ คือ

1. การชมเชยหรือชื่นชมที่เหมาะสม

การชมเชยที่จะสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

- 1.1. ชมพฤติกรรมที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ๆ
- 1.2. การชม โดยเน้นที่พฤติกรรมที่ทำได้ดีและชมทีละ 1 พฤติกรรม
- 1.3. บอกความรู้สึกของเราต่อพฤติกรรมนั้นอย่างจิตใจ
- 1.4. ชมเฉพาะสิ่งที่ควรชม
- 1.5. ไม่ชมมากเกินไปจนความเป็นจริง

2. การตีเพื่อก่อ

การตีเชิงสร้างสรรค์ที่จะสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

- 2.1. ต้องแน่ใจว่าเขาสนใจที่จะรับฟังคำติ และพร้อมที่จะรับฟัง
- 2.2. เรื่องที่จะติ ต้องเป็นเรื่องที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อเร็วๆนี้ ไม่ใช่เกิดขึ้นเมื่อนานมาแล้ว
- 2.3. สิ่งที่จะต้องเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้
- 2.4. พูดถึงพฤติกรรมที่ดีให้ชัดเจน เป็นรูปธรรม
- 2.5. เมื่อติแล้วต้องบอกทางแก้ไขไว้ด้วย เช่น ควรทำอะไรให้ดีขึ้น
- 2.6. คำพูดต้องรักษาหน้าของผู้รับคำติเสมอ เช่น ไม่สมควรติต่อหน้าคนอื่น
- 2.7. เลือกเวลาและจังหวะที่เหมาะสม เช่น ผู้รับคำติมีอารมณ์สงบหรือแจ่มใส ไม่ดีในช่วงที่มีอารมณ์โกรธ

3. การแก้ไขความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์

ความขัดแย้งในเชิงสร้างสรรค์ที่จะสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

- 3.1. แสดงความปรารถนาอย่างแน่วแน่ที่จะร่วมกันรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้
- 3.2. มุ่งมั่นเชิงสร้างสรรค์ เป็นไปในทางการปรึกษากัน

- 3.3. ให้ความสำคัญและตั้งใจฟังความคิดเห็นของอีกฝ่ายหนึ่ง
- 3.4. แสดงความคิดเห็นของเราให้ชัดเจนและสื่อสารให้อีกฝ่ายหนึ่งได้รับทราบ
- 3.5. ไม่ถือว่าการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นเรื่องแพ้หรือเป็นเรื่องที่เสียหาย
- 3.6. ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน
- 3.7. หลีกเลี่ยงการใช้อารมณ์ ชู่ คุกคามและดื้อรั้น
- 3.8. ช่วยกันเลือกหาทางออกที่ยอมรับได้ทั้ง 2 ฝ่าย

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ (2542 อ้างถึงใน วัลลภา วงศ์ศักดิ์รินทร์, 2560) กล่าวว่า การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว มีดังนี้

1. การชื่นชมคุณค่าบุุตรหลานและสมาชิกในครอบครัว การชื่นชมและเห็นคุณค่าของกันและกัน ควรเป็นการแสดงออกมาอย่างชัดเจน
2. การที่สมาชิกมีเวลาอยู่ร่วมกัน การที่ทุกคนในครอบครัวได้ทำกิจกรรมหลายอย่างด้วยกัน เป็นกิจกรรมที่ทุกคนพอใจที่จะทำ
3. การเตรียมใจร่วมทุกข์ร่วมสุขกันในครอบครัว การมีพันธะต่อความสุขของสวัสดิภาพของครอบครัวร่วมกัน สมาชิกในครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีคุณภาพ มักจะมีพันธะดังกล่าวอยู่ในระดับสูง มีความห่วงใยกันและกันอย่างแท้จริง
4. การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในครอบครัว เป็นการใช้เวลาสำหรับการพูดคุยกันในครอบครัว พูดคุยรับรู้เรื่องราวกันโดยตรงไม่ปกปิด ไม่เก็บไว้ในใจหรือไม่จำเป็นต้องรับรู้เรื่องราวของบุคคลอื่นในครอบครัว โดยอาศัยบุคคลที่สามหรือบุคคลนอกครอบครัวเป็นสื่อ
5. การมีศรัทธาต่อศาสนาร่วมกัน โดยที่สมาชิกเต็มเปี่ยมไปด้วยความเลื่อมใสอย่างแรงกล้า บุคคลในครอบครัวก็มักจะมีกิจกรรมทางศาสนาร่วมกันอยู่เสมอ
6. การที่สมาชิกใช้สมรรถนะที่ตนมีจัดการกับวิกฤตการณ์ที่เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งทุกคนในครอบครัวจะร่วมกันต่อสู้กับปัญหา ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และร่วมกันคลี่คลายปัญหาให้ได้ในที่สุด

สิริพรรณ มิ่งวานิช (2537 อ้างถึงใน วัลลภา บุรณกลัด, 2560) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่และการปรับตัวเข้าหากัน เป็นปัจจัยการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวร่วมกัน มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
2. มีการยอมรับซึ่งกันและกัน
3. ไม่มีความขัดแย้งบาดหมางกัน
4. มีการช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน
5. มีความสัมพันธ์รักใคร่ทางความรู้สึกและอารมณ์ที่ดีต่อกัน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน

วิลเลียม ชูลท์ส (Schultz, 1966 อ้างถึงใน สุเมธ พงษ์ภคตรา 2553) ได้กล่าวถึงความต้องการระหว่างบุคคลทั้งในระดับพฤติกรรมและความรู้สึก ซึ่งจำเป็นและเพียงพอที่จะอธิบายการแสดงออกของบุคคลเมื่อมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในกลุ่ม โดยความต้องการระหว่างบุคคลในระดับพฤติกรรมประกอบด้วย 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 การเข้ากลุ่ม (Inclusion) เป็นมิติการเข้า-ออก (In-Out) หมายถึง ขอบเขตการติดต่อ

ของมนุษย์ บางคนชอบการเข้ากลุ่มมาก ชอบที่จะไปงานเลี้ยงต่างๆและทำสิ่งต่างๆร่วมกับกลุ่ม ชอบที่เป็นผู้เริ่มต้นการสนทนากับคนแปลกหน้าก่อน ในขณะที่บางคนชอบที่จะอยู่คนเดียว ชอบความเป็นส่วนตัว และหลีกเลี่ยงงานต่างๆซึ่งความแตกต่างเหล่านี้มีตั้งแต่ระดับ Over Social (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์เมื่ออยู่ตามลำพัง) จนถึง Under Social (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์เมื่อมีบุคคลอื่นปรากฏอยู่ด้วย)

มิติที่ 2 การควบคุม (Control) เป็นมิติของการอยู่เหนือกว่าหรืออยู่ใตกว่า (Top-Bottom) หมายถึง ขอบเขตของอำนาจการควบคุมและมีอิทธิพล บางคนมีความสุขเมื่อเขาได้รับมอบหมายให้ดูแลบุคคลอื่น ชอบที่จะเป็นเจ้านาย เป็นผู้ให้คำสั่งหรือเป็นผู้ทำการตัดสินใจสำหรับตนเองและผู้อื่น แต่บางคนชอบที่จะไม่ต้องควบคุมหรืออยู่เหนือบุคคลอื่นพอใจที่จะไม่เคยบอกให้ใครทำอะไรและพยายามค้นหาสภาพที่จะไม่ต้องรับผิดชอบอะไร มนุษย์มีความแตกต่างกันในความปรารถนาที่จะควบคุมบุคคลอื่น หรือเป็นอิสระจากการควบคุมบุคคลอื่นตั้งแต่ Autocratic (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์ขณะที่ควบคุมบุคคลอื่น)

มิติที่ 3 ความรักใคร่ผูกพัน (Affection) เดิมซูทส์ใช้คำว่า “Affection” ซึ่งแสดงถึงมิติของการอยู่ใกล้-ไกล (Near-Far) หมายถึง ขอบเขตของการใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลอื่น แต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมาหลายที การใช้แบบวัดไฟโร-บี แสดงให้เห็นว่าการใช้คำว่า Affection ทำให้ผู้ตอบสับสนแยกไม่ออกระหว่างความชอบพอที่เป็นความรู้สึกและความชอบที่เป็นพฤติกรรม ดังนั้นซูทส์ จึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า “Openness” แทนความเปิดเผย (Openness) เป็นมิติของการเปิด-ปิด (Open-Close) หมายถึง ขอบเขตของการเปิดเผยของมนุษย์ บางคนได้รับความพอใจจากการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งเค้าสามารถพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของเขา ความลับและความคิดภายในตัวเขา ชอบที่จะมีคนที่เขาไว้วางใจได้หนึ่งหรือสองคนหรือมากกว่านั้น แต่บางคนพอใจกับการหลีกเลี่ยงการเปิดเผยกับบุคคลอื่นและค่อนข้างที่จะรักษาสัมพันธ์ภาพกับบุคคลอื่นให้อยู่ในระดับที่คุ้นเคยมากกว่าระดับการเป็นเพื่อนสนิท

ส่วนความต้องการระหว่างเพื่อนในระดับความรู้สึกประกอบด้วย 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 ความสำคัญ (Significance) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่รู้สึกว่าตนเองนั้นมีความสำคัญกับบุคคลอื่นและรู้สึกว่าบุคคลอื่นนั้นมีความสำคัญ มีความหมายกับตนเอง

มิติที่ 2 ความสามารถ (Competence) เป็นความรู้สึกนึกถึงความสามารถของบุคคล เมื่อความสามารถคือการตัดสินใจในสิ่งต่างๆหรือแก้ปัญหาต่างๆด้วยความสามารถของตนเอง

มิติที่ 3 ความน่าคบ (Likability) เป็นความรู้สึกน่าคบกับบุคคลอื่น บุคคลส่วนมากอาจจะมีความสามารถ มีความสำคัญ แต่ไม่น่าคบ เช่น อาชญากรที่ประสบความสำเร็จ หรือจอมเผด็จการผู้กดขี่ นอกจากนี้ ซูทส์ ยังได้แบ่งความเข้ากันได้ของบุคคล (Compatability) ออกเป็น 2 ชนิด

1. Atmosphere Compatability เป็นความเข้ากันได้ของบุคคลซึ่งเกิดจากความต้องการที่เหมือนกัน เช่น ชอบสังคมเหมือนกัน เป็นต้น

2. Role Compatability เป็นความเข้ากันได้ของบุคคลซึ่งเกิดจากความต้องการที่ต่างกันหรือตรงกันข้าม เช่น บุคคลที่ต้องการควบคุมบุคคลอื่น จะเข้ากันได้กับบุคคลที่ต้องการให้บุคคลอื่นควบคุมตนเอง

ซัลลิแวน (Sullivan, 1930 อ้างถึงใน ลลนา ปิยะอารีธรรม, 2552) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของมนุษย์เป็นผลมาจากสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และได้อธิบายเพิ่มว่า มนุษย์เราอยู่ภายใต้อิทธิพลของความสัมพันธ์กับผู้อื่นตั้งแต่แรกเกิดออกมาเป็นตัวตน จนกระทั่งวาระสุดท้ายของชีวิต มนุษย์เป็นสัตว์สังคมไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงหรือตัดขาดความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ ซึ่งจากลักษณะดังกล่าว สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลจึงเป็นโครงสร้างที่สำคัญของบุคลิกภาพ และโครงสร้างของบุคลิกภาพสามารถแบ่งได้ 3 ประการคือ

1. กระบวนการปรับเปลี่ยนพลังงาน (Dynamism) คือพฤติกรรมที่เป็นความเคยชินในด้านความสัมพันธ์กับคนอื่น เช่น ชอบรับใช้ช่วยเหลือบุคคลอื่น ชอบเอาเปรียบ ชอบบ่นให้ใครๆ เห็นอกเห็นใจ เป็นต้น ศูนย์กลางของกระบวนการปรับเปลี่ยนพลังงานคือ ระบบตัวตน (Self -System) หรือ Self ซึ่งเป็นกระบวนการที่พัฒนามาจากวิธีการป้องกันตนเอง เพื่อให้ความสัมพันธ์กับผู้อื่นดำเนินไปอย่างราบรื่น ความสัมพันธ์กับพ่อแม่ ทำให้เด็กเรียนรู้ว่าพฤติกรรมไหนที่พ่อแม่พอใจหรือไม่พอใจ การเรียนรู้ลักษณะนี้จะช่วยให้เด็กตัดสินใจว่า ตนเองเป็นคนดีหรือคนเลวตามคำบอกเล่าของพ่อแม่ ทำให้เด็กพัฒนาภาพของตนเอง การหลีกเลี่ยงความจริง เช่น การพูดปด เสแสร้ง และอ้อน เป็นต้น เด็กทำเพื่อผ่อนคลายความกดดันต่างๆ ทางอารมณ์และความคิดของเขา ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ขึ้นอยู่กับลักษณะความสัมพันธ์ของเด็กกับพ่อแม่
2. กระบวนการสร้างภาพบุคคล (Personification) คือ มโนภาพของบุคคลเป็นภาพคนอื่นที่มีสัมพันธ์ภาพกับตัวเอง โดยจะมีความเกี่ยวข้องอย่างลึกซึ้งกับความรู้สึก เจนตคติและความคิดที่บุคคลมีขึ้น เนื่องจากได้รับประสบการณ์ทางด้านความพึงพอใจและวิตกกังวล รวมถึงมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของบุคคลที่เคยได้รับจากบุคคลอ้างอิงและสร้างภาพบุคคลจากประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งจะทำให้บุคคลมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตนกับบุคคลอื่น นั่นก็คือบุคคลสามารถที่จะประเมินตนเองได้ ดังนั้นภาพก็จะเกิดขึ้น
3. กระบวนการคิด (Cognitive Process) เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างบุคลิกภาพ ซึ่งมี 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ
 - 3.1. ประสบการณ์โปรโตแทกซิก (Prototaxic) เป็นประสบการณ์ที่ยังไม่ได้พัฒนาปรับปรุง เป็นความคิดระดับทารก เกี่ยวกับการรับรู้ด้านประสาทสัมผัส ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด โดยปราศจากการเชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมและในที่สุดบุคคลไม่สามารถรำลึกได้อีก
 - 3.2. ประสบการณ์พาราแทกซิก (Parataxic) เป็นประสบการณ์ที่ต่อเนื่องจากประสบการณ์โปรโตแทกซิก บุคคลเริ่มเชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมให้มีความสัมพันธ์เป็นประสบการณ์ได้ แยกได้ว่าสิ่งใดคือตนเอง สิ่งใดที่ไม่ใช่ตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะการเข้าใจสัมพันธ์ภาพระหว่างสิ่งต่างๆ
 - 3.3. ประสบการณ์ซินแทกซิก (Syntactic) เป็นประสบการณ์ขั้นสูงสุดของบุคคล เริ่มเรียนรู้ติดต่อโดยใช้ภาษา คำพูด สัญลักษณ์ มีผลให้บุคคลสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างมั่นคง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง เป็นการรวบรวมข้อมูลภาคสนามแบบวิจัยตัดขวาง คือเป็นการเก็บข้อมูลในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว โดยใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามและการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสถิติ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้กลุ่มประชากรคือ กลุ่มนักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่สามารถรู้จำนวนประชากรที่แน่นอนได้ จึงใช้วิธีการเปิดตารางหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษา ซึ่งการเปิดตารางหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะเปิดตารางที่ค่าความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ 0.05 หรือคิดเป็นค่าความคาดเคลื่อนที่ 5% ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยผลจากการเปิดตารางหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยวิธีการสุ่มแบบสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยลักษณะของนักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ด้านเพศและด้านอายุ มีจำนวนคำถามทั้งหมด 2 ข้อ เป็นคำถามในลักษณะปลายปิดซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 คำตอบเท่านั้น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว ประกอบด้วยจำนวนคำถาม 10 ข้อ เป็นคำถามในลักษณะปลายปิดซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 คำตอบเท่านั้น โดยเป็นการให้ระดับความสำคัญทั้งหมด 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน ประกอบด้วยจำนวนคำถาม 10 ข้อ เป็นคำถามในลักษณะปลายปิดซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 คำตอบเท่านั้น โดยเป็นการให้ระดับความสำคัญทั้งหมด 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ประกอบด้วยจำนวนคำถาม 10 ข้อ เป็นคำถามในลักษณะปลายปิดซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 คำตอบเท่านั้น โดยเป็นการให้ระดับความสำคัญทั้งหมด 5 ระดับ

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามข้อเสนอแนะ ประกอบด้วยจำนวนคำถาม 1 ข้อ เป็นคำถามในลักษณะปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้ตามที่ตัวเองต้องการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละและค่าความถี่กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล ด้านเพศและด้านอายุ

1.2 ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน

2. สถิติอนุมาน ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและอายุ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยข้อมูลสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD

2.2 เพื่อศึกษาการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนและพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน โดยภาพรวมระดับความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้ดังนี้

2.1 ลักษณะกลุ่มนักเรียนที่มีเพศต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนไม่แตกต่างกัน

2.2 ลักษณะกลุ่มนักเรียนที่มีอายุต่างกัน ทำให้พฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนแตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้ดังนี้

การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนมีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน สามารถอภิปราย ได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน พบว่า มีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมเพื่อให้ตนเองสามารถปฏิบัติตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การส่งเสริมทักษะทางสังคมให้กับตนเองมีความจำเป็นอย่างยิ่งในเรื่องเกี่ยวกับใช้ชีวิตอยู่ในสังคม การรู้จักปรับตัวและเปลี่ยนแปลงตนเองตามสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และจากแบบสอบถามพบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เมื่อมีการแบ่งงานหรือมีการนัดหมายทำงานกลุ่ม นักเรียนเต็มใจและมาตามนัด ซึ่งถือเป็นทักษะทางสังคมด้านการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งการทำงานร่วมกันเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เราต้องใช้ทักษะนี้ในการทำงานและการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการทำงานกับเพื่อน หรือเป็นการทำงานร่วมกับหัวหน้าและลูกน้องในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ตระกูลสฤกษ์ดี (2550) กล่าวว่า ทักษะการทำงานร่วมกันจะทำให้สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ เปิดกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น และลดความขัดแย้งระหว่างกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ศรีนิยา ชติยะ (2544) กล่าวว่า ทักษะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม การให้ความช่วยเหลือ การอภิปรายแสดงความคิดเห็นและการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยได้อย่างเหมาะสม

1.2 ผลการวิเคราะห์การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัว พบว่า นักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีในครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัย

มีความคิดเห็นว่าเป็นสมาชิกในครอบครัวมีหน้าที่สื่อสารทั้งท่าทางและคำพูด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ มีการช่วยเหลือ การทำกิจกรรมและมีความผูกพันซึ่งกันและกัน จากแบบสอบถามพบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนแสดงความเคารพผู้ปกครองก่อนไปโรงเรียน กลับจากโรงเรียนหรือออกจากบ้านไปทำธุระ ถือเป็น การแสดงความเคารพ ซึ่งการแสดงความเคารพถือเป็นความสัมพันธ์ที่ต้อยหนึ่งในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพาวรรณ แสงพรหม (2558) กล่าวว่า เด็กที่เติบโตขึ้นมาโดยเชื่อฟังและเคารพพ่อแม่ จะกลายเป็นคนที่ไม่ก้าวร้าว เชื่อฟังกฎระเบียบ ไม่เห็นแก่ตัวและให้ความสำคัญกับความถูกต้องหรือความผิด สาเหตุเหล่านี้เกิดจากการที่เด็กได้เรียนรู้ว่าคำพูดของคนในครอบครัว ศักดิ์สิทธิ์ เขาจึงปฏิบัติตาม และสอดคล้องกับแนวคิดของ ไวรัส เจียมบรรจง (2525) กล่าวว่า พ่อแม่เป็นผู้อบรมสั่งสอนบุตรในระยะเริ่มแรก ซึ่งมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมพฤติกรรมตามที่คาดหวังให้เป็นไปทางที่ดี

1.3 ผลการวิเคราะห์การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน พบว่า นักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานครมีการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนอยู่ในระดับมากที่สุด จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นถือเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น สามารถติดต่อสื่อสาร ทำความรู้จักได้อย่างดี มีความเป็นมิตร มีน้ำในคอยช่วยเหลือผู้อื่นและมีการยอมรับซึ่งกันและกัน เป็นผลให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากแบบสอบถามพบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักเรียนรู้สึกยินดี เมื่อเห็นเพื่อนได้รับรางวัลต่างๆ ถือเป็น การแสดงความจริงใจ สอดคล้องกับวิจัยของ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543) กล่าวว่า การแสดงออกเพื่อให้เพื่อนทราบว่าตนเองชื่นชมเพื่อน จะทำให้เพื่อนมีความคิด ความรู้สึกและมีการแสดงออกต่อนักเรียนเช่นเดียวกัน จึงทำให้นักเรียนมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อน และสอดคล้องกับแนวคิดของ สุลักษณ์ มีชูทรัพย์ (2539) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเพื่อทำความรู้จักกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน โดยอาศัยการแสดงออกทางกาย วาจาและใจ จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างพฤติกรรมส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ด้านเพศและด้านอายุ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 นักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน พบว่าพฤติกรรมส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนไม่ต่างกัน จากผลการเปรียบเทียบผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นว่าเพศใดก็ตามมีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะทางสังคมได้เหมือนกัน นักเรียนสามารถประพฤติและปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข แต่ต้องอาศัยการเลี้ยงดูและการฝึกฝนตนเอง จึงจะสามารถพัฒนาทักษะทางสังคมของตนเองได้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิต การเรียนและการทำงานในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรจิต คำมะสอน (2548) ได้ศึกษาการส่งเสริมวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า การส่งเสริมวินัยนักเรียนต้องส่งเสริมบุตรทุกเพศ เพราะเพศของบุตรที่ต่างกันไม่ทำให้การฝึกวินัยให้กับบุตรต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วลัยภา วงศ์ศักดิ์รินทร์ (2559) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีเพศของบุตรแตกต่างกันมีพฤติกรรมในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองแก่นักเรียนไม่แตกต่างกัน ผู้ปกครองที่มีบุตรเพศใดก็ตาม ย่อมมีหน้าที่ในการส่งเสริมวินัยในตนเองให้แก่บุตรทุกคน เพื่อให้บุตรสามารถประพฤติปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 นักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานครที่มีกลุ่มอายุต่างกัน พบว่าพฤติกรรมส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนต่างกัน จากผลการเปรียบเทียบผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นว่า ช่วงอายุของนักเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้การเรียนรู้และความคิดแตกต่างกัน เนื่องจากการพัฒนาทางร่างกายและสติปัญญา เมื่ออายุ

เพิ่มมากขึ้น เด็กยังสนใจ อยากรู้ อยากเห็นในสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นทำให้เด็กมีการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นจากเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีประภา ชัยสินธพ (2554) กล่าวว่า เด็กแรกเกิดจนถึง 12 ปี ซึ่งเป็นช่วงก่อนที่จะเข้าสู่วัยรุ่นพิจารณาเป็น 3 ระยะ คือ วัยทารก วัยก่อนเรียนและวัยเรียน ในแต่ละวัยจะมีความต้องการตามธรรมชาติแตกต่างกัน ถ้าได้บรรลุความต้องการก็จะเกิดความพึงพอใจ เชื่อมั่นในตนเอง มานะพยายาม และเกิดการพัฒนาบุคลิกภาพในทางที่เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดของ บรูคส์ (1971) กล่าวว่า อายุทำให้คนมีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม โดยทั่วไปแล้วผู้ที่มีอายุน้อยมักจะเปิดรับนวัตกรรมใหม่ๆ ได้มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก เพราะมักจะยึดติดกับของเดิมๆและไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

3. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ของการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนที่มีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน โดยเรียงตามลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากกว่าไปยังตัวแปรที่ส่งผลน้อยกว่า สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนส่งผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นตัวแปรอันดับแรกที่มีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ศึกษาเป็นกลุ่มมัธยมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะให้ความสำคัญกับเพื่อนมากที่สุด จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นเนื่องจากส่วนใหญ่นักเรียนจะใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียนจึงพบปะและมักพูดคุย รวมทั้งปรึกษาหรือเล่าเรื่องส่วนตัวให้เพื่อนฟังมากกว่าให้สมาชิกในครอบครัวได้รับรู้ รวมถึงความต้องการการยอมรับจากเพื่อน เพราะเมื่อได้รับการยอมรับจะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญและเพื่อนให้เกียรติตนเอง ทำให้ลดความขัดแย้งในการทำงานและการอยู่ร่วมกัน ทำให้เกิดความเข้าใจและยอมรับในความคิดของเพื่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างสัมพันธภาพที่ดีที่จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณิการ์ มาศยง (2554) ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนจะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตในโรงเรียนที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ สลนา ปิยะอารีธรรม (2552) กล่าวว่า การมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะถ้าวัยรุ่นประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนได้อย่างเหมาะสม ทำให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้เป็นอย่างดี จะทำให้วัยรุ่นรู้สึกอบอุ่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวส่งผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร เป็นตัวแปรอันดับสองที่มีผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน จากผลการวิเคราะห์ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นสมาชิกในครอบครัวต้องให้การดูแลเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆของนักเรียนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ตามใจจนเกินไปและไม่เข้มงวดจนเกินไป สมาชิกในครอบครัวต้องรู้จักยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่นและมีความมั่นใจในตนเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี อนุสนธิ์ (2552) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยของนักเรียน โดยเป็นผลมาจากพ่อแม่ที่เลี้ยงดู เมื่อพ่อแม่ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการตัดสินใจหรือแก้ปัญหาด้วยตนเองจะนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมตนเองของเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา ศิริเจริญ (2555) กล่าวว่า ปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลโน้มน้าวทำให้เด็กมีพฤติกรรม

เบี่ยงเบนไปในทางร้าย ได้แก่ สถาบันครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสังคมแห่งแรกของมนุษย์ การเรียนรู้และการปรับตัวทางสังคมของเด็กได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวที่มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยเพื่อให้เป็นประโยชน์และเป็นแนวทาง ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการส่งเสริมพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ดังนั้นหน่วยแนะแนวของแต่ละโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้แลประสบการณ์แก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม ปลูกฝังและหล่อหลอมเรื่องพฤติกรรมที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นให้นักเรียน โดยการจัดประชุม ปฐมนิเทศหรือจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ให้เด็กสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้

การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัว เป็นตัวแปรที่มีประสิทธิภาพรองลงมาในการส่งเสริมพฤติกรรม การส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน ดังนั้น พ่อแม่หรือสมาชิกในครอบครัวทุกคน ควรให้ความดูแลเอาใจใส่นักเรียน เมื่อนักเรียนอยู่บ้านสมาชิกในครอบครัวควรให้ความรัก ความอบอุ่น มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและผู้ปกครองควรยอมรับในความคิดเห็นของนักเรียน รวมถึงสมาชิกในครอบครัวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กควรให้ความร่วมมือกันและช่วยกันแก้ปัญหาเมื่อพบเด็กที่เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมทักษะทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่พฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ เช่น นักเรียนในพื้นที่อื่น หรือนักเรียนในจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนในพื้นที่เขตบางบอน จังหวัด กรุงเทพมหานคร ว่ามีความคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมที่เหมาะสม

2. ค้นหาตัวแปรอื่นๆที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมการส่งเสริมทักษะทางสังคมของนักเรียน เช่น จำนวนพี่น้อง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองหรือภาวะทางการเงินของผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อเปรียบเทียบว่าถ้าลักษณะของผู้ปกครองของแต่ละครอบครัวแตกต่างกัน จะทำให้พฤติกรรมของนักเรียนแตกต่างกันมากหรือน้อยเพียงใด

เอกสารอ้างอิง

ขอพี ราเชะ. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

- จุลฉณี สุระโยธิน. (2554). ผลของการจัดกิจกรรมเรียนรู้ร่วมกันทางอินเทอร์เน็ตด้วยการเขียนสะท้อน
คิดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อทักษะทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- แพรวพรรณ สุริวงศ์. (2558). เปิดโอกาสผู้สูงอายุร่วมพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ
- วัลลภา วงศ์ศักดิ์รินทร์. (2559). พฤติกรรมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองแก่นักเรียน
โรงเรียนสาธิตในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วัลภา บุรณกลัศ. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง
สัมพันธ์ภาพในครอบครัวกับความสุขของผู้สูงอายุในชุมชนแห่งหนึ่ง เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร”.
พยาบาลตำรวจ. 9(2) : 25-33.
- สุเมธ พงษ์เกตุรา. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสาร
สาสน์เอกตรา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. ศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ลลนา ปิยะอารีธรรม. (2552). การศึกษาความก้าวและสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.
ศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วรารณณ์ ตระกูลสฤษดิ์. (2550). การทำงานเป็นทีม. กรุงเทพฯ ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
- ศรินยา ชติยะ. (2544). การใช้กลวิธีการอ่านแบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความเข้าใจในการอ่านและทักษะทาง
สังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นิภาวรรณ แสงพรหม. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่มารับบริการ แผนก
กุมารเวชกรรม โรงพยาบาลค่ายสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. พิมพ์ครั้งที่ 2. นครราชสีมา : ภาค
โปสเตอร์
- ไวรัส เจียมบรรจง. (2525). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : เทียมเจริญพานิช
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยา
สาส์น
- สุลักษณ์ มีชูทรัพย์. (2539). การบริหารงานบุคลากรทางการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศุภานิช
การพิมพ์
- สุรจิต คำมะสอน. (2548). การส่งเสริมวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้ปกครองนักเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุรินทร์
- ศรีประภา ชัยสินธพ. (2554). สภาพจิตใจของเด็ก. (ออนไลน์) สืบค้นจาก
www.ramamental.mahidol.ac.th (วันที่ค้นข้อมูล 21 มีนาคม 2563)
- สุพรรณิการ์ มาศยคง. (2554). คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- มาลี อนุสนธิ์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่กับความมีวินัยในตนเองของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนบ้านพุตุม จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- เดชา ศิริเจริญ. (2555). เด็กกับอิทธิพลของครอบครัว Children and Influence of Family. วารสาร
นิติศาสตร์ 3